

Zpráva ze zahraniční pracovní cesty

Účel cesty: **37. zasedání německo-české pracovní skupiny pro ochranu kvality ovzduší**

Místo konání: **Regensburg**

Země konání: **Německo**

Den odjezdu: **5. 6. 2023**

Den návratu: **6. 6. 2023**

Účastníci cesty: **Ing. Jaroslav Hájek, OI ČIŽP Ústí nad Labem, OOO**

Ve dnech 5. – 6. 6. 2023 se v Regensburgu uskutečnilo 37. zasedání německo-české pracovní skupiny pro ochranu kvality ovzduší, kterého se zúčastnili z německé strany zástupci Spolkového ministerstva životního prostředí, vlády Horní Falce, Bavorského MŽP, Spolkového úřadu pro ŽP a Saského MŽP. Z české strany se zúčastnili, kromě zástupce ČIŽP, pracovníci MŽP ČR a pracovníci Krajského úřadu Ústeckého kraje.

Účastníky jednání přivítal zástupce Spolkového ministerstva životního prostředí (BMUV), který jednání po oba dny předsedal a zástupkyně vlády Horní Falce, která pro jednání poskytla reprezentativní prostředí svého úřadu. Za hlavní současné úkoly Ministerstva bylo označeno řešení uprchlické krize a transformace energetiky v Bavorsku, aktuálně vytipovávání lokalit pro větrné elektrárny. Byla oceněna dlouhodobě dobrá spolupráce s ČR v oblasti kvality ovzduší. Pro Bavorsko i jiné spolkové země je komplikované skloubit národní opatření na spolkové úrovni a opatření na regionální a lokální úrovni. Za jeden z hlavních úkolů byla označena aktualizace EU směrnice o ochraně ovzduší a vzájemná spolupráce při této aktualizaci.

Česká delegace poděkovala hostitelům za pozvání a požádala o sloučení bodů jednání o infringementu (výměna informací o řízeních o porušování předpisů EU a o projednáváných stížnostech) na národní a mezinárodní úrovni.

Následovalo jednání, které proběhlo podle programu:

- Výměna informací v rámci Ženevské úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států (CLRTAP)
- Výměna informací o znečištění jemnými prachovými částicemi a NO₂ v roce 2022
- Výměna informací o řízeních o porušování předpisů EU a o projednáváných stížnostech („*EU infringement*“)
- Výměna informací o revizi směrnice o kvalitě ovzduší
- Druhý Národní program snižování emisí
- Vyhodnocení stížností na zápach/imisní znečištění ve Vogtlandu a Krušných horách v roce 2022, resp. v zimě 2022/23 (Sasko)
- Výzkumný a vývojový projekt LfULG: Zkoumání vlivu zvýšeného používání malých spalovacích zařízení na pevná paliva na kvalitu ovzduší v Sasku
- Výjimky z požadavků na malá spalovací zařízení z důvodu obávaného nedostatku plynu v zimě 2022/2023 (Sasko, Bavorsko)
- Výměna informací o opatřeních ke kontrole znečištění ovzduší, soudní rozhodnutí

1. den jednání - 5. 6. 2023

- Výměna informací v rámci Ženevské úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států
- Výměna informací o znečištění jemnými prachovými částicemi a NO₂ v roce 2022, výměna informací o řízeních o porušování EU a o projednáváných stížnostech
- Výměna informací o revizi směrnice o kvalitě ovzduší

Zástupkyně MŽP ČR popsala imisní situaci v ČR z hlediska koncentrací NO₂, PM₁₀, PM_{2,5} a BaP, výhled do budoucnosti s přihlédnutím k připravované revizi směrnice o kvalitě ovzduší a současný stav „infringement procedur“ ze strany EU. Dále zmínila, že k nutnému vyrovnání se s požadavky splnění limitů a termínů podporuje ČR „institut společné podpory“ (návrh Německa a Rakouska). O svých dosavadních zkušenostech s přípravou směrnice o kvalitě ovzduší a plnění imisních limitů promluvili i zástupci německé strany a v rámci diskuze k danému tématu se s různými návrhy zapojilo několik dalších účastníků jednání, např. v diskusi o zodpovědnosti v řešení dálkového znečištění se účastníci přiklonili k názoru, že EK má prostředky řešit problémy mezi státy a členský stát by neměl být zodpovědný za to, jaké znečištění se na jeho území dostane ze zahraničí (viz příklad saharského písku). Dále byla dohodnuta užší spolupráce při vyjednávání evropských předpisů, s ohledem na obdobná stanoviska německé a české strany a schopnost vzájemné koordinace.

2. den jednání - 6. 6. 2023

- Druhý Národní program snižování emisí
- Vyhodnocení stížností na zápach/imisní znečištění na německé straně a v Krušných horách v roce 2022
- Výzkumný a vývojový projekt LfULG: zkoumání vlivu zvýšeného používání malých spalovacích zařízení na pevná paliva na kvalitu ovzduší v Sasku
- Výjimky z požadavků na malá spalovací zařízení z důvodu obávaného nedostatku plynu v zimě 2022/2023 (Sasko, Bavorsko)
- Výměna informací o opatřeních ke kontrole znečištění ovzduší, soudní rozhodnutí

Zástupce MŽP ČR popsal Národní program snižování emisí s tím, že Česká republika se zavázala do prosince 2023 předložit Komisi EU plán projekce emisí 2020-2030. Proces koordinuje MŽP, expertně jej zpracovává ČHMÚ a odborné resorty tvoří pracovní skupinu. V ČR trvá podpora tepelných čerpadel a FTV systémů, ale zatím neexistuje představa, jakým směrem se budou vyvíjet emise z kotlů a emise ze zemědělství (kromě odklonu od uhlí v r. 2030).

Zákaz lokálních topných zařízení I. a II. tř. se předpokládá od září 2024, ovšem existuje obava, že výměna neproběhne tak rychle, reálný předpoklad je spíše rok 2030.

Ohledně zapravování statkových hnojiv do půdy a jejich skladování za Českou republiku dosud nedisponujeme spolehlivými daty ze sektoru zemědělství.

V reakci německá strana zmínila dodatečná opatření pro snížení emisí, která mají být implementována, neboť se stávajícími závazky nelze limity splnit. Opatření jsou rozdělena do jednotlivých sektorů (domácnosti, zemědělství, doprava a průmysl). Určitý potenciál spatřuje ve snížení stavu hospodářských zvířat v zemědělství, dále v oblasti dopravy v normě EURO 7, v rozšíření myta pro nákladní automobily nebo v opatření na propagaci elektromobility. Diskuse s resorty je naplánovaná na léto a do srpna by měla probíhat diskuze se spolkovými zeměmi, zájmovými svazy i veřejností souběžně.

V rámci bodu „Vyhodnocení stížností na zápach 2022-2023 v Krušných horách“ německá strana shrnula data zejména za uplynulé zimní období (říjen-březen), byl prezentován graf počtu stížností s tím, že maximum stížností bylo zaznamenáno v roce 2014 a v současné době jejich četnost klesá. Přehled stížností za poslední rok byl prezentován na počtu stížností za jednotlivé měsíce (max. četnost v listopadu). Německá strana uvedla, že monitoring směru větru pravděpodobně ukazuje na původ z české strany (s největší pravděpodobností areál chemických závodů v Záluží). Čeští zástupci popsali situaci na našem území – v rámci diskuze se zapojili účastníci z KÚ a ČIŽP, kteří mají podrobné znalosti o jednotlivých znečišťovatelských ovzduší v oblastech sousedících se SRN. Konstatovali, že za poslední roky došlo k významnému snížení produkováných emisí znečišťujících látek u jednotlivých provozovatelů zdrojů znečišťování ovzduší a tím i ke zlepšení kvality ovzduší v příhraničních

regionech na obou stranách hranice.

V rámci projektu zkoumání vlivu zvýšeného používání malých spalovacích zařízení na pevná paliva na kvalitu ovzduší v Sasku by měly vzniknout měřicí stanice, nejen na měření standardních emisí (denní měření). Pro zimní období jsou v plánu podrobnější měření, např. v hodinových intervalech – tento záměr byl z hlediska vhodnosti s českou stranou prodiskutován. Ta k této otázce prezentovala probíhající výzkum výzkumného centra VŠB Ostrava, který se zabývá proměřováním kotlů a zařízení pro vytápění místností, kdy měření probíhá přímo v domácnostech. Výsledky výzkumu byly nabídnuty německé straně vč. návrhu „černých skříněk“ pro kotle s možností zpětného monitoringu provozu kotle.

Zástupci české pracovní skupiny se po celou dobu jednání aktivně podíleli na diskusích k jednotlivým tématům. Vyjádřili se např. i k porovnání stávající situace vývoje kvality ovzduší vč. kontrol, diskutovalo o návrzích opatření ke zlepšování a dalších tématech.. Obě delegace pohovořily o výhledech budoucí spolupráce a cestách k udržení stávajícího stavu výměny dat mezi německou a českou stranou. Došlo rovněž na projednání udělování výjimek z požadavků na malá spalovací zařízení z důvodu obávaného nedostatku plynu a výměně informací o opatřeních ke kontrole znečištění ovzduší.

Bylo také konstatováno, že vzhledem ke znalostem místního prostředí a zdrojů znečišťování ovzduší v příhraničních regionech sousedících se SRN, je role pracovníka ČIŽP z OI Ústí nad Labem na těchto jednáních nezastupitelná.

Na závěr poděkoval zástupce Spolkového ministerstva životního prostředí za přednesené prezentace, diskuzi a pořadatelům za pozvání do Regensburgu a ukončil jednání s tím, že příští zasedání se bude konat v ČR pod patronací Ústeckého kraje za spoluúčasti MŽP.

Zpracoval: Ing. Jaroslav Hájek, vedoucí oddělení ochrany ovzduší OI Ústí nad Labem

Schválil: Ing. Pavel Grund, ředitel OI Ústí nad Labem